

Işıl ÇEVİKEL VANLI

**KAMULAşTIRMA HUKUKUNDA
İDARENİN İRADİ YOLLA DEVİR VE
TESİS TEŞEBBÜSÜNDE BULUNMA
YÜKÜMLÜLÜĞÜ**

(Kamulaştırma Kanunu Madde 8: Satın Alma Usulü)

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR CETVELİ	XV
GİRİŞ.....	1
1. Genel Olarak Konunun Sunumu	1
2. Kamulaştırma Kavramının Tarihsel Gelişimi	4
3. Kanuni Düzenleme	8
4. Terminoloji Sorunu.....	12
5. Konunun Sınırlandırılması ve Araştırma Planı	16

Birinci Bölüm

KAMULAŞTIRMANIN NİTELİĞİ VE ÖZEL HUKUKA İLİŞKİN SONUÇLARI

1.1. Kamulaştırmanın Tanımı	19
1.2. Kamulaştırma İşleminin Hukuki Niteliği	23
1.3. Kamulaştırma İşleminin Geçerlilik Koşulları.....	28
1.3.1. Kamulaştırmanın Kamu Yararı Amacıyla Yapılması	28
1.3.2. Kamulaştırma İşleminin Kamu Hizmetinin Görülmesi Sebebine Dayanması	31

1.3.3. Yönetimin Yasallığı (İdarenin Kanuniliği) İlkesine Uygunluk.....	34
1.3.4. Kamulaştırmanın Yetkili İdare Tarafından Yapılması	36
1.3.5. Kamulaştırma İşleminin Konusunun Özel Hukuk Kişilerine Ait Taşınmazlara Dayalı Aynı Haklar Olması	39
1.3.5.1. Kamulaştırma Konusu Olarak Taşınmaz Mülkiyeti	41
1.3.5.2. Taşınmaz Mülkiyetinin İçeriği	42
1.3.5.2.1. Kamulaştırma Konusu Olarak Arazi	43
1.3.5.2.2. Arazinin Yatay Kapsamı	43
1.3.5.2.3. Arazinin Dikey Kapsamı.....	44
1.3.5.2.4. Taşınmazın Madde İtibariyle Kapsamı (İçerik Boyutu)	47
1.3.6. Kamulaştırmanın İvaza İlişkin Esaslı Unsurlarının Yerine Getirilmiş Olması	48
1.3.6.1. Yeterli Ödenek Temini Yükümlüğü	48
1.3.6.2. Nakden ve Peşin Ödeme Kuralı	53
1.3.6.3. Taksitle Ödeme İstisnası.....	55
1.3.6.4. Kamulaştırma Bedelinin Mal Değişim Yoluyla Ödenmesi	60
1.4. Kamulaştırma İşleminin Hazırlık Aşamaları	62
1.4.1. Kamu Yararı Kararı Alınması Zorunluluğu.....	62
1.4.1.1. Kamu Yararı Kararı Verecek Merciler	62
1.4.1.2. Kamu Yararı Kararının Alınmasına Gerek Olmayan Haller	63
1.4.1.3. Kamu Yararı Kararının Onaylanması	64
1.4.1.4. Kamu Yararı Kararı ve Kamulaştırma Kararı Farklılığı .	66
1.4.2. İdarece Kamulaştırma Bedeli İçin Yeterli Ödenek Temini Yükümlülüğünün Yerine Getirilmiş Olması	67
1.4.3. Kamulaştırma İşlemine Konu Olacak Taşınmazın Ölçekli Planının Yapılması.....	67
1.4.4. Kamulaştırma Muhatabının Belirlenmesi	69
1.4.5. Taşınmazın Vergi Değerinin Saptanması	74

1.4.6. Kamulaştırmanın Şerhi	74
1.4.6.1. Şerhin Açıklayıcı Rolüne Esas Olarak Kamulaştırma Konusu Taşınmaza İlişkin Tasarruf Yetkisi ..	75
1.4.6.2. İradi Yolla Devir ve Tesis Teşebbüsünde Bulunma Yükümlülüğüne Bağlı Olarak Tasarruf Yetkisi	78
1.4.7. İdare Aleyhine Hazırlık İşlemlerini Altı Ayda Tamamlama Yükümlülüğü	79

İkinci Bölüm

İDARENİN İRADİ YOLLA DEVİR VE TESİS TEŞEBBÜSÜNDE BULUNMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

2.1. Kanuni Tabirle Satın Alma Konusunda Bağlı Yetki Niteliği	83
2.2. İdarenin İradi Yolla Devir ve Tesis Konusundaki Yükümlülüğünün Anlamı	84
2.3. İradi Yolla Devir ve Tesis Teşebbüsünde Kamulaştırma Muhatabına (Süje) Yönelik Özellikler	85
2.3.1. Tek Kişi Mülkiyeti	85
2.3.2. Birlikte Mülkiyet	86
2.3.3. İrtifak Hakkı Sahiplerinin Pazarlık Muhatabı Olması	89
2.3.3.1. Yeni Edinme Amaçlı İrtifak Kamulaştırmasında İradi Yolla Devir İşlemlerinde Muhatap	90
2.3.3.2. Sona Erdirme Amaçlı İrtifak Kamulaştırmalarında İradi Yolla Devir İşlemlerinde Muhatap	92
2.4. Tapusuz Taşınmazlar Hakkında İradi Yolla Tesis ve Devir Usulünün Uygulanması	94
2.5. İradi Yolla Devir ve Tesise Hazırlık Aşaması: Tahmini Bedel Saptaması	96
2.5.1. Kıymet Takdir Komisyonunun Görevlendirilmesi ve Çalışması	98

2.5.2. Kamulaştırma Konusu Aynı Hakkın Tahmini İvaz Değerinin Saptanması.....	103
2.6. Pazarlık Görüşmelerinin Başlatılması Süreci	104
2.6.1. İdare Adına Pazarlık Organı Olarak Uzlaşma Komisyonu Seçilmesi.....	104
2.6.2. Uzlaşma Komisyonunun Görev Alanının Sınırlandırılması (Temsil Yetkisinde Sınır).....	105
2.7. Pazarlık Görüşmelerine Çağrı	107
2.7.1. Pazarlık Görüşmelerine Çağrı Usulü.....	107
2.7.2. Pazarlık Görüşmelerine Çağrı Yazısının Hukuki Niteliği.....	110
2.7.3. Pazarlık Görüşmelerine Çağrı Yazısının İçeriği	112
2.7.4. Tahmini Bedelin Belirtilmemesine Dair Kuralın Eleştirisi ...	113
2.8. Pazarlık Görüşmelerine Dayalı İhtimaller	115
2.8.1. Kamulaştırma Muhatabının Çağrıya İcabet Etmemesi.....	115
2.8.2. Kamulaştırma Muhatabının Çağrıya İcabet Etmesi	117
2.9. Pazarlık Görüşmelerinde İdare Stratejisi	118
2.9.1. Pazarlık Görüşmeleri Sırasında Muhatabın Yeterli Ödenek Temini Konusunda Bilgilendirilmesine İlişkin Hüküm ve Sonuçlar	118
2.10. Pazarlık Görüşmelerinin Olumlu Sonuçlanması.....	119
2.11. Pazarlık Görüşmeleri Sonucunda Varılan Anlaşmanın Tutanağa Geçirilmesi ve Şekline Dayalı Hukuki Sonuçlar	120

Üçüncü Bölüm

TAMAMLANMIŞ İRADİ YOLLA DEVRİN HÜKÜM VE SONUÇLARI

3.1. Pazarlık Görüşmelerinin Olumlu Sonuçlanması Üzerine Yapılacak İdari İşlemler.....	125
3.1.1. İvazın Hazır Hale Getirilmesi	125
3.1.2. Bağlayıcı Süre İçinde İşlemlerin Tamamlanması.....	126
3.1.3. Tapuda Tescilin Gerçekleşmesi	126

3.1.3.1. Sicilden Çıkarılması Gereken Taşınmazlara Yönelik Özellik.....	128
3.2. Türk Medeni Kanunu Madde 717 hükmünce Kamulaştırma İşleminin Taşınmaz Mülkiyetini Sona Erdirmesi.....	129
3.3. İradı Yolla Edinilen Aynı Hakkın İvazının Karşılanmasına Dayalı Hüküm ve Sonuçlar	130
3.4. İradı Yolla Edinmenin Kamulaştırma İşlemi Sayılması ve Sonuçları	132
3.5. Başarıya Ulaşmayan İradı Yolla Devrin Hüküm ve Sonuçları.....	133
3.5.1. Pazarlık Görüşmelerinin Olumsuz Sonuçlanması.....	133
3.5.2. İradı Yolla Devir ve Tesis Yolu ile Kamulaştırma Yapılamamasındaki Başarısızlık Nedenleri	133
3.6. İradı Yolla Devir Teşebbüsünün Olumsuz Sonuçlanması Sonucu Açılabilir Davalar	136
3.6.1. Kamulaştırma Davası.....	136
3.6.1.1. Kamulaştırma Davası Açılması Zorunluluğu	136
3.6.1.2. İdarenin İradı Yolla Devir ve Tesis Teşebbüsünde Bulunmaması ve Kamulaştırma Davası Yönünden Sonuçları	138
3.6.1.3. Mahkeme İçi Sulh Teklifi	141
3.6.2. Kamulaştırma İşleminin İptali Davası.....	144
3.6.2.1. İptal Davasında Süre ve İradı Yolla Devir ve Tesis Yolu Açısından Taşındığı Özellik	145
3.6.3. İradı Yolla Devir Sürecinde Maddi Hata Düzeltilmesine Dayalı Hukuki Sonuçlar	148
3.6.3.1. İradı Yolla Devir ve Tesis Teşebbüsünün Olumlu Şekilde Sonuçlanmasından Sonra Maddi Hata Düzeltim Davasının Açılması.....	149
3.6.3.2. İradı Yolla Devir Görüşmeleri Sırasında Maddi Hata Düzeltim Talebine Dayalı Sonuçlar	154
3.6.4. Kamulaştırma Muhatabının Değişmesine Yönelik Olarak Kamulaştırma Kanunu Madde 14/V Hükümünün Değerlendirilmesi.....	155

3.6.4.1. Kamulaştırma Muhatabının Ölümü Durumunda Husumet Değişikliği	157
3.6.5. Kanunda Açıkça Düzenlenmeyen ve Fakat İdare Aleyhine Açılacak Kamulaştırma Bedeline İlişkin Alacak Davaları (Tahsil Davaları)	158
3.7. Kamulaştırma Kanunu Geçici 6. Madde Hükmüne Dayalı Uygulamalarda İradi Yolla Devir veya Tesis Teşebbüsü Özelliği	159
3.7.1. Kısaca Geçici Madde 6 Hükmünün Tarihi Gelişimi	159
3.7.2. Son Değişiklikler Işığında KK Geçici Madde 6	162
SONUÇ	169
KAYNAKÇA	173